

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 36. broj

5. rujna 2024.

cijena 300 Ft

V. Hrvatski državni vjerski kamp

Foto: BETA B.

4. i 5. stranica

Pečuški kermes

7. stranica

800 godina Plajgora

11. stranica

Vlašići – treći kamp

15. stranica

Trideset godina na putu izgradnje kulturne autonomije

Zakonom o pravima nacionalnih i etničkih manjina iz 1993. godine zajamčena su pojedinačna i kolektivna prava manjinskih zajednica, a uvedena je i institucija manjinskih samouprava te stvoreni načelni uvjeti za izgradnju kulturne autonomije.

Prije nešto više od godinu dana obilježena je 30. godišnjica Zakona LXXVII. o pravima nacionalnih i etničkih manjina, koji je usvojen 7. srpnja 1993. godine, a 11. prosinca ove godine obilježit ćemo 30 godina prvih manjinskih ili narodnosnih izbora, nakon kojih su utemeljene prve mjesne i državne manjinske samouprave. Izmjenom zakona 2006. godine sustav narodnosnih samouprava proširen je i na županijsku (područnu) razinu.

Koristeći se zakonom zajamčenom izgradnjom kulturne autonomije prva od svih nacionalnih manjina u Mađarskoj hrvatska zajednica preuzela je na održavanje jednu narodnosnu obrazovnu ustanovu. Usprkos brojnim nedorečenostima zakona Zemaljska samouprava Hrvata u Mađarskoj nakon dugotrajnih pregovora 2000. godine ugovorom o suradnji preuzela je od Mjesne samouprave Santova na održavanje Hrvatski vrtić i osnovnu školu u Santovu. Time je utrla put drugima, odnosno preuzimanju drugih ustanova, uslijed čega je došlo do bitnih zakonskih izmjena. Tako je po zakonskim odredbama na molbu Hrvatske državne samouprave 2004. godine Mjesna samouprava Santova bila obvezna predati santovačku ustanovu. Uslijedilo je preuzimanje pečuške obrazovne ustanove, a poslije i utemeljenje nove u Sambotelu.

Napomenimo da su Zakonom CLXXIX. o pravima narodnosti iz 2011. godine stvoreni uvjeti i za parlamentarno zastupništvo narodnosti u Mađarskoj uslijed čega je i hrvatska zajednica ostvarila svoje parlamentarno zastupništvo u obliku parlamentarnog glasnogovornika. U međuvremenu su stvoreni uvjeti i za proširenje institucionalnog zaleđa narodnosnih zajednica odnosno državnih i mjesnih narodnosnih samouprava. Tako Hrvatska državna samouprava uz obrazovne ustanove danas ima kulturne ustanove, urede, hrvatske domove i tvrtke u Mađarskoj te Hrvatskoj. Za trideset godina mnogo je toga ostvareno, a na nama samima stoji koliko ćemo uistinu sve to ispuniti sadržajem.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Izraz *željezna zavjesa* prvi je put upotrijebio Winston Churchill u javnom govoru 5. ožujka 1946. godine na Westminster Collegeu u američkoj saveznoj državi Missouri.“

Današnje generacije učenika i mladih ljudi jedva znaju reći rečenicu o željeznoj zavjesi, Berlinskom zidu, Winstonu Churchillu i hladnom ratu, a o Paneuropskom pikniku održanom 19. kolovoza 1989., koji je organizirala tadašnja mađarska oporba u okolici Šoprona, znaju još manje. Riječ je o stvarima koje su uvelike određivale i sudbinu Hrvata u Mađarskoj. Prije 35 godina upravo u okolici Šoprona počela je „pucati“ *željezna zavjesa*. Izraz *željezna zavjesa* prvi je put upotrijebio Winston Churchill u javnom govoru 5. ožujka 1946. godine na Westminster Collegeu u američkoj saveznoj državi Missouri. *Željezna zavjesa* spustila se na europski kontinent od grada Stettina (polj. Szczecin) na Baltičkom moru do Trsta na Jadranu, a iza zavjese našli su se u sovjetskoj sferi Varšava, Berlin, Prag, Beč, Budimpešta, Beograd, Bukurešt i Sofija. Napetost između zapada i istoka kulminirala je izgradnjom Berlinškog zida, dugog 46 km, visokog 3,5 m sa sigurnosnom zonom širokom 100 m, koji su istočnoberlinske vlasti počele graditi u kolovozu 1961. duž granice grada koja je određena savezničkim sporazumima.

Prije 35 godina, 19. kolovoza 1989., austrijske i mađarske vlasti otvorile su međusobnu granicu na tri sata. Održao se Paneuropski piknik na mađarsko-austrijskoj granici kod Svete Margarete. Objekti su zemlje odobrile održavanje tog događanja. Nijemci iz Istočne Njemačke, sa sovjetske strane željezne zavjese, tradicionalno bi ljetovali na Balatonu. Među njima kao munja proširila se vijest o otvore-

nju granice te su požurili na Paneuropski piknik. Prešli su granicu, prebjegli, oborili drvenu ogradu. Mađarski su ih vojnici pustili. Još 2. svibnja 1989. mađarska vlada objavila je postupno ukidanje graničnih ograda uzduž mađarske granice. U lipnju su ministri vanjskih poslova obiju zemalja i sami uzeli škare u ruke. Nekoliko tjedana nakon Paneuropskog piknika, 10. rujna, Mađarska je i službeno dozvolila svim građanima DDR-a (Istočne Njemačke) da putuju na zapad preko Mađarske. „Mađarska je tad izvadila prvi kamen iz zida“, rekao je Helmut Kohl. Tri mjeseca nakon Paneuropskog piknika i otvorenja granice između Sopronkőhida i Svete Margarete pao je Berlinski zid.

Berlinski zid i granica između dvije Njemačke otvoreni su početkom studenoga 1989., nakon čega je u tri dana oko tri milijuna Nijemaca iz Istočne Njemačke posjetilo Zapadnu Njemačku. Rušenje zida simbolično je označilo nestanak granice između njemačkih zemalja koje su formalno ukinute 1. srpnja 1990. (Istočna Njemačka prestala je postojati 3. listopada 1990.). Integracija europskih država koja se od polovine 20. stoljeća odvija u okvirima prvo Europskih zajednica te potom Europske unije ušla je padom Berlinškoga zida 1989. u novo razdoblje. Paneuropski piknik bio je važan čin izgradnje jedinstvene Europe koju danas predstavljaju zemlje Europske unije. Vrijedno je i danas prisjetiti se njegove ideje i rezultata koje je polučio.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Rezultati mature u hrvatskim gimnazijama u Mađarskoj u šk. god. 2023./2024.

HOŠIG-ovi maturanti

Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža” (Pečuh)

Redovnim ispitima mature pristupio je 51 učenik, od toga 30 maturanata. Na prijevremenu maturu izašlo je 18 gimnazijalaca, točnije 15 je polagalo Engleski jezik, dva Njemački jezik, jedan učenik Biologiju te je Hrvatski jezik polagalo troje gostujućih učenika.

Predsjednica ispitne komisije bila je prof. hrvatskog jezika i književnosti iz HOŠIG-a Marija Šajnović, koja je istaknula: „Radosna sam što mi je pripala čast biti predsjednicom maturalne ispitne komisije. Maturanti su se jako dobro pripremili. Bilo je toliko iznenađujuće lijepih odgovora, a brojne pohvale i rezultati govore sami za sebe. Čak je 19 maturanata položilo ispit iz hrvatskog jezika na visokoj razini kompleksnog tipa C1.”

Hrvatski jezik i književnost na višoj razini položilo je 28 maturanata, a na srednjoj razini dvoje maturanata. Ispit iz hrvatskog jezika na visokoj razini C1 kompleksnog tipa položilo je 19 maturanata, srednju razinu, tj. B2, devet maturanata, a osnovnu razinu B1 položila su dva maturanta.

Srednju razinu kompleksnog tipa B2 iz Engleskog jezika postiglo je 15 učenika, a osnovnu razinu B1 položilo je troje učenika.

Maturalna ispitna komisija dodijelila je opću pohvalu Danici Kovács, a predmetne pohvale za cjelokupni maturalni ispit primili su Lea Škrilin i Luca Kovács iz Narodopisa te Benedek Bognár, Angelika Kiefer i Lea Škrilin iz Hrvatskog jezika i književnosti.

Predmetne pohvale za usmeni dio državne mature primili su iz Mađarskog jezika i književnosti Zora Deák, Míra Fekete, Angelika Kiefer, Biljana Bende, Míra Alma Radics, Danica Kovács i Patrik Simon, iz Engleskog jezika Arlind Colaku, Ivan Geraskin i Hanna Tóth-Bobány, iz Povijesti Zora Deák, Míra Fekete, Angelika Kiefer, Biljana Bende, Míra Alma Radics, Danica Kovács, Patrik Simon, Radana Illés, Zorán Emberovics, Luka Krkljes, Enikő Szittár, Zorán Borisz Brankovic i Dóra Somogyi. Novitet je ove godine da se kao predmet za polaganje na maturi mogao birati i Tjelesni odgoj, čiji se praktični dio polagao 3. lipnja. Predmetnu pohvalu za usmeni dio iz Tjelesnog odgoja dobile su Zora Deák i Angelika Kiefer.

Maturantima su 25. lipnja dodijeljene maturalne svjedodžbe i pismo predsjednika Vlade Mađarske Viktora Orbána.

HOŠIG (Budimpešta)

Redovnim maturalnim ispitima pristupila su 24 maturanta, a prijevremenim ispitima devet gimnazijalaca.

Predsjednica ispitne komisije bila je ravnateljica pečušskog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma „Miroslav Krleža” Janja Živković-Mandić, koja je izjavila: „Iza nas su tri teška radna dana koje nam je otežavala ova nesnosna vrućina, a vjerujem za maturante malo i ispitna groznica. Bilo je i nepotrebnih ispitnih strahova, ali vi ste se pokazali jako hrabrima i uglavnom ste svladali prepreke. Spremni ste bili svladati izazove koji su vas očekivali ovih dana.”

Hrvatski jezik i književnost na višoj razini položilo je 18 maturanata. Ispit iz Hrvatskog jezika na visokoj razini C1 kompleksnog tipa položilo je 14 maturanata, srednju razinu, B2, postiglo je pet maturanata, a osnovnu razinu B1 položila su dva maturanta. Ispit iz Engleskog jezika srednje razine B2 postiglo je 15 učenika.

Maturalna ispitna komisija dodijelila je opću pohvalu Kamilli Szabados, koja je sve maturalne predmete položila s peticom, dok je Anamarija Ivančev imala samo jednu četvorku. Predmetne pohvale za cjelokupni maturalni ispit primili su Kamilla Szabados iz Tjelesnog odgoja, Petra Bennő iz Mađarskog jezika i književnosti, Letícija Bálint i Eszter Lintner iz Engleskog jezika. Predmetne pohvale maturalne komisije za usmeni dio državne mature dobili su Lujza Bácsi iz Engleskoga jezika, Anamarija Ivančev iz Mađarskoga jezika i književnosti, iz Povijesti te iz Hrvatskog jezika i književnosti, Míra Döhrmann iz Zemljopisa na prijevremenoj maturi.

Maturantima su 28. lipnja dodijeljene maturalne svjedodžbe i pismo predsjednika Vlade Mađarske Viktora Orbána. Također su dobili Hrvatski kalendar 2024. kao poklon Neprofitnog poduzeća za kulturu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica”.

Krajnji je rok za prijave za jesenske maturalne ispite, koji će se održati u listopadu i studenome, 5. rujna.

Kršul

Foto: Facebook – HOŠIG (Kristina Goher)

„Svi zajedno za jedno”

V. Hrvatski državni vjerski kamp

Peti Hrvatski državni vjerski kamp s krilaticom „Svi zajedno za jedno” održan je od 28. srpnja do 2. kolovoza u Koljnofu u organizaciji Hrvatske državne samouprave i njezina Odbora za vjerska pitanja i mladež te Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj iz Prisike. U petom kampu sudjelovala su 32 učenika iz raznih hrvatskih regija. U Osnovnoj školi i čuvarnici Mihovila Nakovića, gdje je bila baza kampa, održano je i svečano otvorenje petog Hrvatskog državnog vjerskog kampa na kojem su sudionike pozdravili ravnateljica škole Agica Sárközi, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, predsjednica Odbora za vjerska pitanja Marta Barić Rónai, voditeljica kampa i zamjenica predsjednice Odbora za vjerska pitanja Lilla Trubić. Otvorenju kampa nazočio je i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, izabrani načelnik Koljnofa Mátyás Firtl, mjesni župnik Gábor Szarka, predsjednica Odbora za pravna pitanja HDS-a Marija Pilšić i bogoslov Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu Martin Benceš.

Sudionici kampa

Cilj kampa i ove godine bio je okupiti djecu iz svih hrvatskih regija, približiti im vjeru te predstaviti vjerski život i tradiciju gradišćanskih Hrvata, jačati osjećaj pripadnosti hrvatskoj vjerskoj zajednici, a ujedno njegovati hrvatski jezik kroz vjeru. Odmah pri organiziranju prvog državnog vjerskog kampa (u Baranji) odlučeno je da će se svake godine organizirati u drugoj regiji kako bi hrvatska djeca upoznala sve regije Hrvata u Mađarskoj, međusobno se povezala, naučila da Hrvati žive u raznim krajevima Mađarske, govore različite dijalekte, nose različitu nošnju, ali ih veže vjera i jezik. Ravnateljici koljnofske škole Ágici Sárközi bilo je posebno drago da je njihova ustanova baza svakodnevnih programa vjerskog kampa. „Posebno mi je drago da se ovdje održava vjerski kamp jer se danas, u vrijeme interneta, gubi društveni život te mislim da mi nastavnici trebamo djeci dati istinske vrijednosti, posvetiti posebnu pozornost tomu da nas vjera veže i zajedno se moliti pred jelom, u crkvi, ili pjevati, lijepo se ponašati te pomoći drugima. To je izni-

Pozdravne riječi ravnateljice Agice Sárközi

mno dobar osjećaj”, rekla je ravnateljica te dodala kako njihova ustanova također svake godine organizira vjerski kamp za svoje učenike, a državni vjerski kamp posebno je događanje za cijelu regiju. Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan posebno je zahvalio organizatorima. Dodao je da je vidljivo zadovoljstvo djece nakon svakog kampa jer se zna da ima dosta učenika koji se iz godine u godinu vraćaju.

„Jako nam je drago da smo već peti put uspjeli organizirati vjerski kamp te da je nakon Baranje, Bačke, Podravine i Pomurja ovaj put ovdje u Gradišću. Naš je kamp ponajprije namijenjen osnovnoškolcima, ali ima učenika koji su željeli doći i nakon što su završili osmi razred. Oni su nam sad mladi pomoćnici. Mislim da to svjedoči o tome da je naš kamp uspješan, da je djeci stalo do vjere i našeg svjetonazora. Posebno sam zahvalna svima koji su nam i ove godine izišli u susret, osigurali nam teren i pomažu nam u svemu kao što su nam pomagali i u drugim regijama. Lijepo je svake godine vidjeti kako se djeca mole, da je i njima važno dati hvalu ili s povjerenjem mole za nešto što im je važno. Naravno, naš vjerski kamp ima razne sadržaje koji su bliski djeci, ali vjera je uvijek prisutna, što je svakom sudioniku prirodno”, rekla je Lilla Trubić, voditeljica kampa.

Baza ovogodišnjeg kampa bila je koljnofska Osnovna škola Mihovila Nakovića, koja je nudila odlične uvjete za kamp s hrvatskim kabinetima, mnoštvom prosto-

Lilla Trubić i Marta Barić Rónai, dopredsjednica i predsjednica Odbora za vjerska pitanja

križa koja je sudjelovala i u misiji u Tanzaniji, gdje ljudi žive u velikom siromaštvu. Naglasila je kako čovjek treba biti zahvalan za sve stvari za koje mislimo da se same po sebi podrazumijevaju. U muzeju u Prisiki postav je predstavio ravnatelj Andrija Handler. On je govorio i o samoj povijesti muzeja te o predmetima koji su izloženi u njemu. Jedan od najvećih doživljaja sudionika kampa bilo je priključenje Taboru Peruške Marije (taj je tabor vodila Mirjana Šteiner) u blizini Hrvatskog Židana, gdje su sudjelovali na hrvatskoj misi s vlč. Štefanom Dumovićem, učili hrvatske crkvene pjesme s tamburašima te se družili s mladima iz tog kampa. Osim toga sudionicima je također bio izniman doživljaj razgovarati s bogoslovom Marti-

znala s curama iz Koljnofa Lenom Tasner i Izabellom Németh. Inače, one su prvi put sudjelovale u vjerskom kampu i kažu da im je lijepo što toliko djece dolazi iz drugih mjesta u njihovo selo. Obje vole hrvatski jezik i sad imaju priliku vježbati ga. Cure su cijeli tjedan kao pravi domaćini vodile goste po Koljnofu i predstavljale mjesta gdje se one vole družiti. Maja Horváth Bence završila je osnovnu školu, a i deveti razred Plesačke srednje umjetničke škole u Budimpešti. Međutim, ona je željela i dalje sudjelovati u kampu te je postala jedna od pet pomoćnika koji su pomagali odraslima. „Sad sam treći put u kampu, ali ovaj put u ulozi pomoćnice. I ova je uloga zanimljiva. Uživamo u svim programima, ali

rija te terenom za igru i zabavu. Tijekom kampa sudionici su se upoznali s poviješću i tradicijama gradišćanskih Hrvata, njihovim dijalektom, na misama su čuli kako se moli Očenaš na tom dijalektu i koje se pjesme pjevaju u toj regiji. Upoznali su se s crkvama, svetištima toga kraja, s Muzejom sakralne umjetnosti u Prisiki, Omladinskim vjerskim kampom Peruške Marije, igrali stolni tenis, izradili freske, sudjelovali u novinarskoj radionici i veselili se jedni drugima. Kamp je počeo misnim slavljem u koljnofskoj crkvi svetog Martina koju je predvodio mjesni župnik Gábor Szarka. U hrvatskim sadržajima mjesnom je župniku pomogao bogoslov zagrebačkog KBF-a iz Kerestura Martin Benceš. Sudionici su na misi čitali čitanja i molitve na mjesnom gradišćanskom govoru te odmah prvog dana naučili pjesmu „Velik si“, koju su izveli na svečanom otvorenju kampa. Još istog dana

posjetili su koljnofske vinograde na kojima se nalaze krajputaši, kip Svetog Trojstva, kapelica svete Ane i kuća Mate Šinkovića. Ostalih dana iz programa kampa nije izostala ni koljnofska barokna crkva Blažene Dvice Marije u kojoj se nalazi Črna lovrentanska Madona, kojoj hodočaste brojni vjernici iz raznih krajeva svijeta. Pogledali su čak i raznovrsnu odjeću Črne Madone te na radionicama i sami kreirali novu odjeću. Interaktivni muzej gradišćanskih Hrvata u potkrovlju zgrade Mjesne samouprave Koljnofa bio je poseban doživljaj za njih, a i učenje o životu Hrvata te regije. U župnom dvoru u Vedešinu sudionici vjerskog kampa uz vodstvo vjeroučiteljice Ágnes Tomola obišli su sve stacije križnoga puta. Ujedno su upoznali i Umok. Ta su dva mjesta zanimljiva zbog kajkavskog dijalekta među gradišćanskim Hrvatima. O tome koliko je važno uz vjeru činiti dobra djela govorila je humanitarka Marija Pilšić, članica Crvenog

Gosti na svečanom otvorenju kampa

nom Bencešem, koji je rado odgovarao na sva pitanja, npr. zbog čega se netko odlučio za svećenstvo, kako je na fakultetu, koji mu je omiljeni nogometni klub, kako razgovara s Bogom itd. Razgovor je protekao u vrlo veselom ugođaju i preko bogoslova djeci je postao mnogo bliži svakodnevni život svećenika. Nije izostalo ni kupanje na bazenima u Hegykőu, a ni novinarska radionica, čemu se Aliz Hamvas iz Pečuha vrlo radovala. Ona je već treći put u Hrvatskom državnom vjerskom kampu.

„Treći sam put u kampu jer se vrlo volim družiti. Već poznajem mnoge učenike tu u kampu. Mislim da su vrlo zanimljivi programi. Idemo na hodočašća, učimo pjevati, idemo na kupanje, uvečer se družimo u sobi, već sam upoznala nove djevojke. Radujem se i novinarskoj radionici. Baš me zanima novinarstvo, pa ću sigurno nešto napisati“, rekla je Aliz i dodala da se jako voli družiti i veseli se tomu što se upo-

imamo i neke manje obveze. Pomažemo u tome da pazimo na manju djecu, trebamo ih buditi ili im dijeliti užinu, reći im kakav program slijedi, što treba nositi na hodočašće i takve sitnice. Jako mi je lijepo i nadam se da ću se moći priključiti i sljedeće godine“, rekla je Maja.

„Svi zajedno za jedno“ prekrasna je krilatice kampa koja se, čini mi se, ostvarila kroz tjedan dana. Kako kaže i pjesma Arsena Dedića „Kad se mnogo malih složi, tad se snaga stoput množi, a to znači da smo jači, kad se skupimo u zbor“. Ovaj su se put i mali i veliki skupili u „zbor“ te su tako ostvarili nezaboravne trenutke svim sudionicima koji su se zajedno jačali u vjeri i u hrvatskom duhu. Kamp je ostvaren uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, mađarske vlade (NTAB-KP), hrvatskih samouprava Vedešina, Umoka i Koljnofa te Hrvatske referature Pečuške biskupije.

Beta

Hrvatski jezični kamp u Dušnoku

U glavnoj organizaciji KUD-a „Biser“ u Dušnoku je priređen tradicionalni hrvatski jezični kamp. Radionice su održane u prekrasnom Vodenom turističkom centru na obali Voša.

Hrvatski jezični kamp ove je godine održan između 21. i 24. srpnja u Dušnoku. Među Sudionicima kampa bilo je od četverogodišnjaka do gimnazijalaca, a svi su oni pomagali glavnoj organizatorici Evi Tamaskó (Péterné Tamaskó). Ukupno je sudjelovalo 25-ero djece. Djeca su spavala u kampu, a smještaj je bio osiguran na smještaju za hodočasnike. Njihov miran san čuvao je Zoltán Tarnai.

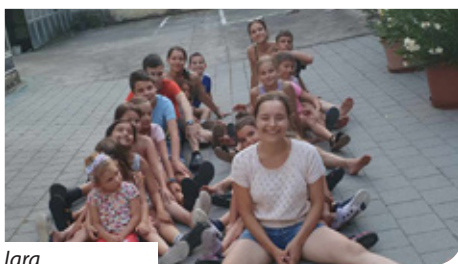
Djeca su mogla uživati u raznim programima i igrama. Eva Tamaskó pobrinula se između ostalog i za zanimljive igre, ukusnu hranu te obiteljsku atmosferu. Tema ovogodišnjeg kampa bile su životinje. Djeca na jezičnim vježbama mogla su učiti izraze

Dio sudionika na dan otvorenja na obali kanala Voša

Krafne i kuhani kukuruzi koje su pripremile odrasle članice KUD-a „Biser“

Igra

koji su povezani sa životinjama. Pjevale su se pjesme o životinjama, čak se i zaplesalo. Sudjelovali su na radionicama „vješte ruke“, učili moderan ples uz hrvatske pjesme, igrali vodenu igru i slične zanimljive stvari.

Organizatorica je pozvala roditelje i poznanike na druženje te ih počastila krafnama, a pri pomoći joj je bila i sestra.

Posljednji dan jezičnog kampa išlo se autobusom na kupanje na bazen u Sekšard. Djeca su u kupanju jako uživala.

Na kupanje su se mogli prijaviti i osnovnoškolci koji uče hrvatski jezik te njihovi roditelji.

Velika hvala svima koji su na bilo koji način pomogli i potpomogli da hrvatski jezični kamp u Dušnoku i ove godine bude uspješan!

Eszter Bogárdi

Proslavljeno proštenje na kačmarskoj Vodici

Blagdan Velike Gospe, proštenje kapelice posvećene Uznesenju Blažene Djevice Marije na kačmarskoj Vodici, proslavljen je 17. kolovoza misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje je služio vlč. Sabolč Tomašković, onedavni dušnočki kapelan. Kako nam je uz ostalo kazala predsjednica Hrvatske samouprave Teza Vujkov Balažić, bila je to prva hrvatska misa ove godine na kačmarskoj Vodici. Uz nekolicinu bunjevačkih Hrvata iz Kačmara na proštenje kačmarskog svetišta došli su i vjernici iz okolnih naselja – Bikića, Baje, Gare, Aljmaša i Dušnoka. Svojim je pjevanjem misu uljepšala aljmaška kantorica Eržika Bokor. Nakon mise ispred kapelice pogostili su okupljene vjernike vodom, pecivom, krosanima i slancima. Nažalost, zbog čekanja od 2,5 sata na graničnom prijelazu gosti iz Tavankuta stigli su na kraj mise. Nakon zajedničke molitve Očenaša domaćini su s gostima iz Tavankuta druženje nastavili uz kavu u svojim klupskim prostorijama u zgradi bivše bunjevačke škole. Pokretač i organizator hrvatskog slavlja i ovoga je puta bila Hrvatska samouprava Kačmara, koja

Vlč. Sabolč Tomašković s domaćinom i gostima iz Tavankuta

je zahvalila mjesnom Klubu umirovljenika čiji članovi tijekom godine u društvenom radu redovito uređuju marijansko svetište na Vodici.

S. B.

Foto: Facebook – Teza Balázsics Lászlóné

PEČUŠKI KERMEZ

U organizaciji Hrvatske samouprave Pečuha 4. kolovoza održan je Pečuški kermes u crkvi Snježne Gospe u Pečuhu. U jutarnjim satima procesija vjernika uz molitvu križnoga puta krenula je s crkvenim zastavama od crkve svetog Augustina do crkve Snježne Gospe na pečuškoj Brdici.

Hrvatska sveta misa, koju je služio mohački župnik Ladislav Bačmai te pjevao Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ i svirao Tamburaški sastav „Misija“, počela je u devet sati. Nakon mise slijedio je folklorni program na platou ispred crkve. U programu su sudjelovali Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ i Tamburaški orkestar „Misija“. Gospođa Marija Bošnjak ovom se prilikom obratila nazočnima pričajući im o nekadašnjim kermezima kod Snježne Gospe i Hrvatima koji su se okupljali oko blagdana i hodočastili Gospi.

Gospa snježna, Gospa od sniga, katolički je blagdan koji se slavi svake godine 5. kolovoza kao spomendan na poseban događaj koji se zbio u Rimu u 4. stoljeću. U Pečuhu se već desetljećima blagdan slavi dva dana, 4. i 5. kolovoza.

Dio vjernika na misi

Crkva Snježne Gospe

Blagdan je nastao po legendi prema kojoj se u noći 3. kolovoza 352. godine Gospa ukazala tadašnjem papi Liberiju i rimskom patriciju Ivanu. Naredila im je da njoj u čast izgrade crkvu na mjestu koje će biti obilježeno snijegom. Snijeg je uistinu pao 5. kolovoza na Eskvilinu, jednom od sedam rimskih brežuljaka. Papa Liberije osobno je obilježio granice buduće bazilike Santa Maria Maggiore, koja je posvećena 5. kolovoza.

I pečuški Hrvati imaju svoju legendu o Snježnoj Gospi i brdu Brdici. Hrvati koji su živjeli podno Brdice oko crkve svetog Augustina prije više od 300 godina sagradili su crkvu na Brdici. To obilježavaju i danas godišnjim proštenjem (kermezom) kad

se služi i sveta misa na hrvatskom jeziku. Crkva je to na izvanredno lijepom mjestu s kojeg se pruža nezaboravan pogled na grad pod njezinim nogama gdje čovjek nalazi spokoj i mir. Otprilike 1690. i 1691. kuga je harala gradom. Vjernici, među njima i Hrvati, zavjetovali su se kako će, kad prođe epidemija, sagraditi crkvu u čast Snježne Gospe na litici brda „Kakasdomb“. Što su zavjetovali, to su i ispunili. Legenda kaže kako su formirali živi lanac od augustinske

Milosna slika

crkve do Brdice i iz ruke u ruku predavali kamenje i građevinski materijal, nosili ga na ramenima i leđima na liticu, na bijelu stijenu... Jer baš tu stijenu pokazala im je Blažena Djevica Marija svojim sjajem. Crkva je i sagrađena 1697. godine i od tada

do danas hodočasno je mjesto Marijinih štovatelja. Tako je bilo i ove godine 4. i 5. kolovoza na dvodnevnom blagdanu Snježne Gospe kojoj su pristizali hodočasnici.

I 5. kolovoza uz misu na mađarskom jeziku služena je i misa na hrvatskom jeziku. Mladomisnik Sebastijan Mihović služio je prvi put svetu misu na hrvatskom jeziku. On je podrijetlom iz pomurskog Sumartona, a odnedavno služi u mohačkoj župi. Okupljene vjernike pozdravio je i ravnatelj crkve otac Róbert Máger i zahvalio vjernicima koji svakog 13. dana u mjesecu u jutarnjim satima imaju redovitu molitvu krunice u crkvi. Misa je održana uz kantorsku pratnju kukinjskog kantora Emila Magyara i Ženski pjevački zbor „August Šenoa“.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Pécsi Egyházmegye

PEČUH – Uz potporu Hrvatske samouprave Pečuha te u organizaciji Hrvatske referature Pečuške biskupije jedanput mjesečno održavaju se redovite mise na hrvatskom jeziku u pečuškoj franjevačkoj crkvi. Mise počinju u 16 sati. Kolovoška sveta misa održana je 25. kolovoza. Služio ju je svećenik Gabrijel Barić, a uz orguljašku pratnju Lászlóa Cseha pjevao pečuški Ženski pjevački zbor „August Šenoa“.

Dijamantna maša Antala Németha

U organizaciji Fare Koljnof 14. srpnja bila je priredjena dijamantna maša dugoljetnoga farnika Koljnofa kanonika Antala Németha. Bivši farnik je svoju službu preuzeo 1992. ljeta a sve do 2022. ljeta je bio aktivan ne samo u Koljnofu nego i u susjedski seli kot su to Bujsa, Fertoboz i Harka.

Crkva puna vjernika

Dijamantni misnik Antal Németh

Sveta maša

Na početku maše je slavljenika pozdravila Korina Rožonić učenica koljnofske škole i u ime fare je pozdravne riči i čestitke predala Agica Sárközi članica Farskoga savjeta i ujedno i direktorica koljnofske škole. Muzički su mašu s dvimi jačkami oblikovali Koljnofski tamburaši a ostali dio svete maše je preuzeo kantor sela László Knüll. Na svetačnost su došli i subrati: Miklós Szabó, pater Anijan Marko Mogyorósi

i sadašnji farnik sela Gábor Szarka ki je održao svetačnu prodiku. Na kraju svete maše je dijamantnomašnik dilio zajednički blagoslov a vjerniki u nabitaj punoj hodočasnoj crikvi su mali mogućnosti pozdraviti slavljenika na vrtu crikve u okviru agape. Farnik u mirovini Antal Németh živi u staračkom domu svetoga Martina u Koljnofu.

Ingrid Klemenčić

Foto: Ingrid Klemenčić i József Visi

TRENUTAK ZA PJESMU

Gospodin je pastir moj

Gospodin je pastir moj:
ni u čem ja ne oskudijevam;
na poljanama zelenim
on mi daje odmora.

Na vrutke me tihane vodi
i krijepi dušu moju.
Stazama pravim on me upravlja
radi imena svojega.

Pa da mi je i dolinom smrti proći,
zla se ne bojim, jer si ti sa mnom.
Tvoj štap i palica tvoja
utjeha su meni.

Trpezu preda mnom prostireš
na oči dušmanima mojim.
Uljem mi glavu mažeš,
čaša se moja prelijeva.

Dobrota i milost pratit će mene
sve dane života moga.
U Gospodnjem ću domu prebivati
kroz dane mnoge.

Međunarodna smotra folklora u Zagrebu „Šokadijo, sve ti je na glasu“

Međunarodna smotra folklora u Zagrebu najveća je i najprestižnija smotra folklora u Republici Hrvatskoj. Održava se u gradu Zagrebu od 1966. godine. Prikazuje i afirmira tradicijsku kulturu i folklor brojnih domaćih i stranih sudionika. Smotra je dio svjetskog pokreta za očuvanje kulturne baštine koji prati programe UNESCO-a. Priredba je to od nacionalnog značenja jer afirmira specifične vrijednosti nacionalne kulture kao i zavičajno plesno, glazbeno, jezično i običajno izražavanje te vrijednosti svjetske kulturne baštine.

Smotra je certificirana u međunarodnoj mreži folklornih festivala CIOFF (International Council of Organizations of Folklore Festivals and Folk Arts) te ima europsku oznaku kvalitete EFFE 2019. – 2020. Europske asocijacije festivala (European Festivals Association), koja je potvrda „izvrsnim umjetničkim festivalima koji su angažirani ne samo na području umjetnosti koju predstavljaju već njeguju uključivanje lokalne zajednice u svoje aktivnosti, a otvoreni su prema međunarodnoj zajednici“.

Od travnja 2019. godine Smotra postaje ustrojbeno jedinica Kulturnog centra Travno – javne ustanove u kulturi koja od 1972. godine djeluje u gradu Zagrebu. U sklopu Centra kao zasebna ustrojbeno jedinica djeluje i Posudionica i radionica narodnih nošnji, specijalizirana za prikupljanje, iznajmljivanje, rekonstrukciju, obnovu i stručnu zaštitu te folklornu, scensku i različite druge suvremene oblike primjene narodnih nošnji. Posjeduje zbirku u kojoj je pohranjeno više od 31 500 raznovrsnih dijelova narodnih nošnji, kostima i scenskih folklornih rekvizita. Organizator je raznovrsnih edukativnih i kulturnih programa na kojima se predstavlja tradicijska kulturna baština. Na smotri su iz Mađarske sudjelovali KUD „Tanac“ i Orkestar „Mišina“ iz Pečuha.

58. Međunarodna smotra folklora, održana od 17. do 21. srpnja, okupila je brojne KUD-ove i folklorna društva sudionika iz Hrvatske, Hrvata izvan Hrvatske, društva iz inozemstva, pučka kazališta, sudionike folklorne šetnice, sudionike samostalnih koncerata, koncerata crkvenih pučkih popijevki Šokaca... Održane su tribine, priređene brojne izložbe, predstavljanja knjiga, kulinarske radionice.

Svečana priredba 58. Međunarodne smotre folklora Zagreb – „Šokadijo, sve ti je na glasu – folklorne tradicije Šokaca u Panoniji“ autora Josipa Forjana održana je 19. srpnja na Trgu bana Jelačića uz ugledne goste i izravan prijenos na trećem programu HRT-a. U programu je nastupio i KUD „Tanac“ iz Pečuha, koji se predstavio koreografijom Pranje na Dunavu, igrama i pjesmama šokackih Hrvata iz Mohača.

Na Zrinjevcu

Nastupila su društva iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske: Oštra Luka, Bok, članice Ženske pjevačke skupine Kulturnog centra „Igrišće“, KUD Hrvata „Bodrog“ iz Bačkog Monoštor, KUD „Matija Antun Relković“ iz Davora, Muška pjevačka skupina „Spačva“ iz Davnog Novog Sela, KUD „Drežnik“ iz Drežnika, KUD „Baranjski Šokci“ iz Draža, KUD „Seljačka sloga“ iz Gradišta, KUD „Šokadija“ iz Ladimirevaca, HKD „Lisinski“ iz Našica, KUD „Orljava“ iz Pleternice, KUD „Krešimir Šimić“ iz Podcrkavlja, KUD „Seljačka sloga“ iz Prekopakre, KUD „Lipa“ iz Semeljaca, KUD „Šokadija“ iz Starih Mikanovaca, KUD „Seljačka sloga“ iz Strošinaca, KUD „A. G. Matoš“ iz Tolvarnika, KUD „Lovor“ iz Trnjana, HKUD „Valpovo 1905“ iz Valpova, KUU „Voćin“ iz Voćina.

Sudionik samostalnog koncerta bio je i Orkestar „Mišina“ iz Pečuha, koji je 20. srpnja održao koncert u dvorani KUC-a Travno. Na koncertu je predstavio gajdaško-dudaške tradicije panonskih prostora. KUD „Tanac“ nastupio je i 20. srpnja, kad je u KUC-u Travno nakon koncerta Orkestra „Mišina“ u sklopu priredbe izveo koreografiju iz plesne baštine bošnjačkih Hrvata, i 21. srpnja, kad je ponovno nastupio na Trgu bana Jelačića s koreografijom Kermez te u sklopu povorke na otvorenoj pozornici na Zrinjevcu izveo splet plesova bošnjačkih Hrvata na oduševljenje okupljenih gledatelja i prolaznika. KUD-ov prateći orkestar bio je Orkestar „ViGaD“.

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo...

KUD „Tanac“ na 58. Međunarodnoj smotri folklora u Zagrebu

Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Rektorata Sveučilišta u Zagrebu od 24. lipnja do 19. srpnja 2024. u Zagrebu je održana Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture. Ove godine sudjelovala su 22 polaznika iz deset europskih i prekomorskih zemalja: Austrije, Francuske, Italije, Mađarske, Rusije, Turske, Australije, SAD-a, Kanade i Argentine.

Na ovogodišnjoj Sveučilišnoj školi hrvatskoga jezika i kulture u Zagrebu u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Sveučilišta u Zagrebu posredstvom Instituta „Filip Kaušić“ iz Austrije i Sveučilišta u Zagrebu sudjelovale su dvije Koljnofke koje su pohađale intenzivni tečaj u Zagrebu: Jázmin Payrits i Anna Gecse. Osim njih na školi je sudjelovala i Bojana Barics sa Sveučilišta u Pečuhu, koja je pohađala početni tečaj.

U Hrvatskoj matici iseljenika 24. lipnja upriličeno je svečano otvorenje Škole. Studentima se prigodnim govorom obratio ravnatelj Hrvatske matice iseljenika prof. Mijo Marić: „Moram primijetiti da se sveučilišna škola uvijek odvija u dane važnih utakmica za Hrvatsku. Ovom prilikom htio bih zahvaliti polaznicima na interesu za hrvatski jezik kao glavnoj sastavnici hrvatskog identiteta koji dalje šire u svojim sredinama. Želim vam ugodan boravak u Zagrebu i Hrvatskoj.“

Sudionice iz Koljnofa

Studentima su se obratile i voditeljica Škole prof. dr. sc. Zrinka Jelaska, voditeljica kulturnog programa koji provodi Hrvatska matica iseljenika Lada Kanajet Šimić te zamjenica voditeljice Škole i lektorica dr. sc. Marija Bošnjak. Među ovogodišnjim polaznicima Škole nalaze se i stipendisti s partnerskih sveučilišta i ustanova: Sveučilišta u Pečuhu, Instituta „Filip Kaušić“, Sveučilišta u Istanbulu te mreže sveučilišta Alpe Adriatic Conference. Jedna stipendija dodijeljena je Središnjemu državnom uredu za Hrvate izvan RH koji je, s Hrvatskom maticom iseljenika, na temelju natječaja dodijelio stipendiju polaznici iz Argentine.

Dio sudionika sa sudionicima iz Mađarske

Rukovoditeljica Odjela za obrazovanje i znanost u Hrvatskoj matici iseljenika Lada Kanajet Šimić ističe: „Sveučilišna škola hrvatskog jezika i kulture u ovom se obliku održava od 1991. godine, kad je Sveučilište u Zagrebu preuzelo jezični, akademski program, a Hrvatska matica iseljenika nastavila je svoju djelatnost koju je započela još davne 1980. godine. Znači, ova škola nasljednik je nekađanje Ljetne škole hrvatskog jezika i folkloru koju je pokrenula Matica koja je okupljala tadašnje najbolje stručnjake koji su poučavali hrvatski jezik. Ulazimo u drugo desetljeće suradnje sa Sveučilištem u Zagrebu. Suradnja je lijep primjer partnerskog odnosa dviju institucija koje imaju različit djelokrug, ali surađuju na zajedničkom projektu.“

Škola je namijenjena mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, naučiti ili usavršiti hrvatski jezik. Sveučilišnu školu mogli su pohađati i učitelji hrvatskoga jezika koji se žele usavršavati sudjelujući u nastavi i pohađajući predmet koji je samo njima namijenjen. U Školi znanje hrvatskoga jezika dijeli se na tri razine: početnu, srednju i naprednu. Svaka se razina dijeli na tri stupnja (početna P1, P2, P3; srednja S1, S2, S3; napredna N1, N2, N3). Razina znanja polaznika određena je na temelju razredbenoga testa, pisanja kratkoga sastavka i razgovora s nastavnicima na početku Škole.

Program se sastojao od akademske nastave hrvatskoga jezika u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu te programa kulture u organizaciji Hrvatske matice iseljenika koji je

sadržavao i terensku nastavu, stručno vođene posjete različitim muzejima, galerijama, umjetničkim izložbama, kazališnim predstavama i koncertima, kulturnim i znanstvenim institucijama te studijske izlete u Hrvatsko zagorje i na Plitvička jezera.

Svakog tjedna polaznici su pisali pismeni ispit iz hrvatskog jezika kako bi učitelji mogli pratiti njihov napredak te kako bi im završni ispit bio manje stresan. Polaznici koji su položili ispite iz hrvatskoga jezika dobili su diplomu Sveučilišta u Zagrebu, svjedodžbu s upisanim ocjenama iz slušanja, govorenja, čitanja i pisanja te potvrdu o 8 ECTS bodova. Polaganjem ispita iz hrvatske kulture stekli su još 1 bod. Sve su diplome dvojezične, na hrvatskom i engleskom jeziku, a svečano su dodijeljene 19. srpnja.

Sveučilište u Zagrebu najstarije je sveučilište u Hrvatskoj i jedno od najstarijih u Europi. Utemeljeno je 23. rujna 1669. kad su diplomom rimskoga cara i ugarsko-hrvatskoga kralja Leopolda I. tadašnjoj isusovačkoj Akademiji u slobodnom i kraljevskom gradu Zagrebu priznati status i povlastice sveučilišne ustanove. Danas Sveučilište u Zagrebu ima 29 fakulteta, tri umjetničke akademije i Sveučilišni centar Hrvatski studiji.

Hrvatska matica iseljenika utemeljena je 1951. godine kao središnja nacionalna ustanova koja skrbi o očuvanju identiteta, jezika i kulture hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske posebnim kulturnim, obrazovnim, nakladničkim, informativnim, sportskim, humanitarnim i drugim programima.

Kršul

800 godina Plajgora

Mjesna samouprava Plajgora 16. lipnja pozvala je stanovnike i druge zainteresirane na programe povezane s obilježavanjem 800 godina sela Plajgora. Plajgor je malo selo, po posljednjem popisu stanovništva u njemu živi 115 osoba. U selu djeluje hrvatska samouprava. Načelnik je sela i predsjednik Hrvatske samouprave Plajgora Vince Hergović. Selo je četiri kilometara udaljeno od Kisega, na samoj austrijskoj granici. Već ga stoljećima naseljavaju gradišćanski Hrvati, koji se polako asimiliraju. Ima crkvu svetog Martina, kapelicu Bellovich, Meršičevu hižu i prekrasan krajolik, park i jezero... U Plajgoru se rodio otac Mate Meršića Miloradića Ignác Mersics, a tu je i mjesna zavičajna zbirka Koreni...

Kapelica Bellovich

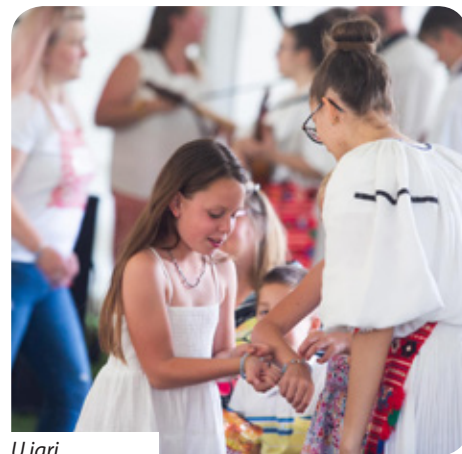
Dugi niz godina nakon povlačenja trianonskih granica Plajgor je bio na kraj svijeta s kojim ga je povezivao jedino put prema Hrvatskom Židanu. Razdoblje nakon Drugog svjetskog rata donijelo je zatvorenost koju je sa sobom nosilo selo uz granicu i željezna granica. 1910. godine u njemu je živjelo 210 stanovnika. Većina su bili Hrvati koje je nakon turskih pustošenja naselio Nikola Jurišić kmetovima sa svojih posjeda od Une i Kupe i s Primorja. Jurišić je selo dobio u posjed kraljevskom darovnicom iz 1533. godine.

Publika

Kako nam je rekao načelnik Vince Hergović, koji je na čelu Plajgora od 2006. godine, Plajgor se ima čime ponositi. Uređeno je i mirno mjesto, oaza mira u prekrasnoj prirodi.

Programi 800. obljetnice spomena prvog imena sela počeli su u prijepodnevnim satima okupljanjem kod malog jezera odakle se pješice sa zastavama krenulo na Glavicu kod Bellovicheve (Belovićeve) kapele sagrađene prije 300 godina, 1724. godine. Svetu misu na otvorenome kod kapelice služili su župnici Štefan Dumović i Miklós Zsirai. Ta prekrasna kapelica sasvim je obnovljena prije dvije godine, a ove je godine sagrađena i nova cesta prema Kisegu. Nakon svete mise načelnik Hergović kratko je govorio o kapelici sagrađenoj kao spomen na kugu od koje je 367 stanovnika Plajgora

U igri

I najmlađi vole tamburu

(od njih ukupno 412) umrlo. Sagrađena je i kao spomen na Rákóczijevu bunu, kad nijedan stanovnik Plajgora ni susjednog Kloštra (Klostermarienberga) nije poginuo.

Na mjestu zatvorenih vrtova koji su bili orani više od pola stoljeća, prema kapelici Bellovich, napravljena je makadamska cesta koju je svečano predao državni tajnik Péter Ágh. Tom cestom do Kisega se stiže za šest minuta vožnje. Mjesna samouprava dobila je iz programa Mađarsko selo (Magyar Falu) 44 milijuna forinti za izgradnju ceste do kapelice Bellovich. U planu je i izgradnja biciklističke staze između Plajgora i Kisega.

Slijedio je zajednički ručak u velikom šatoru u selu i zatim predavanja i kulturni program. O povijesti Plajgora govorio je povjesničar István Csiki. U kulturnom programu nastupili su tamburaši i zbor iz Hrvatskog Ži-

dana te HKD „Čakavci“, također iz Hrvatskog Židana. Potom su u nazočnosti same autorice predstavljene zbirke poezije Undanke Marije Fülöp-Huljev. Okupljene je osim državnog tajnika Pétera Ágha pozdravio i počasni konzul Atila Kos. Okupilo se dvjestotinjak ljudi. Načelnik Hergović predao je plakete Mjesne samouprave Plajgora i Hrvatske samouprave Plajgora deveterici mještana koji su proteklih godina puno radili za dobrobit sela. Zabava, šala i druženje potrajali su do dugo u noć u ovom malom selu među brdima do kojeg vodi i put od drvoreda starih hrastova.

Dan je ostvaren uz potporu Mjesne samouprave Plajgora, Hrvatske samouprave Plajgora, Forrás Fűszért Zrt.-a, Soproni és Társa Kft.-a, Art Water Kft.-a Hrvatski Židan.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Facebook – Péter Ágh

Dan mađarskih rekorda u Bojevu

Da se stanovnici Bojeva ne plaše vrućine, pokazao je i 6. srpnja. Tad su u naselju jedan za drugim padali mnogobrojni rekordi na Danu mađarskih rekorda. Potezanje kamiona, potezanje konopca, trbušnjaci i drugo... Da ne nabrajamo. U priču se uključila i hrvatska zajednica u Bojevu i zajednica iz obližnjeg Izvara, Barče... I oni su se odlučili natjecati na mjesnom sportskom terenu unatoč ljetnoj žegi i prženju sunca.

Već u jutarnjim satima počela su odmjeravanja snaga. Idejni začetnik Dana mađarskih rekorda Gábor Gorján nosio je na vreću od 50 kg i oborio rekord koji je iznosio 1015,3 m. Gábor je ovoga put nosio vreću i hodao 1150 metara. Rekord u vučenju kamiona (vatrogasnih kola od tonu i pol) oborila je Barčanka Ágnes Hartmann. Ona je kamion vukla više od 100 metra, što bi posramilo i jačeg muškarca. Izjavila je da je, kad je vidjela liniju od 100 metara, odlučila kako će to biti dovoljno. Sebi je zadala cilj od 200 metara, no posljednjih mjeseci treninzi joj nisu bili dobri. Ágnes Hartmann, koja se potužila na formu, prošle se godine prvi put prijavila na vuču kamiona te je nakon Bojeva osvojila i treće mjesto na državnoj razini. S njom je ovoga puta bila i njezina sedamdesetogodišnja majka, koja se također ogledala u vuči kamiona. Velik broj oduševljenih sudi-

Ágnes je sto metara vukla kamion

Nije bilo hladno

onika pratio je velik broj rekorda koji su se obarali toga dana u Bojevu.

Spomenimo i tzv. hrvatsko-mađarsko povlačenje konopa. Rekord nije oboren – nakon dva pokušaja okliznuo se čvor konopa, a potom se rascijepalo i samo uže. Ali ipak, na samom kraju pobijedila je hrvatska strana.

Priredben drugu godinu zaredom, Dan mađarskih rekorda u Bojevu okupio je brojne poklonike. Pokušali su se oboriti mnogi dosadašnji rekordi, a uvedene su i neke nove discipline – od ispijanja piva do pravljenja kuglica od kokosa, trbušnjaka, dodirivanja koša... Program po organizatorima nastoji jačati zajednicu te u suradnji sa Zakladom „Csodalámpa” prikupiti sredstva za pomoć u ostvarivanju snova teško bolesne djece.

Branka Pavić Blažetin

Izvor: sonline.hu • Foto: Róbert Lang

DAN SELA U IZVARU

U podravskom selu Izvaru 7. srpnja održan je Dan sela. U program se uključila i Hrvatska samouprava Izvara. Kako nas je izvijestila predsjednica samouprave Klara Kovač, imali su svoj zaseban šator za članove hrvatske zajednice i sve zainteresirane stanovnike Izvara. Spremali su ukusan gulaš od devet kilograma mesa s krumpirima te se moglo i ručati kod njihova šatora. Nudili su i kuhani kukuruz. Toga dana u prijepodnevnim satima desetak Hrvata iz Izvara bilo je na priredbi u Bojevu, gdje su se ogledali u natjecanju potezanja konopa.

Branka Pavić Blažetin

U Izvaru

Mala stranica

DRŽAVNI KAMPOVI 2024. Tjedan dana u srednjoškolskom kampu na Pagu

Ove godine imala sam mogućnost provesti šest dana u Pansio-
nu „Zavičaj” u Vlašićima na otoku Pagu. Pored nas iz HOŠIG-a s
nama su bili i učenici iz Mohača, Kaloče, Tukulje i Pečuha. U tih
šest dana imali smo raznih kulturnih i sportskih sadržaja. Npr.
imali smo prezentacije o budućim izletima, bila je plesačnica
gdje smo naučili razne šokačke i bunjevačke igre i jednog dana
mogli smo pokazati stečena znanja o Pagu i kampu u kvizu.

Naravno ovih dana posebno su učinili naš boravak sa-
držajnijim izleti u Zadar, grad Pag, Nin, Ninsku solanu i NP
Paklenica, u kojoj sam prvi put bila ove godine. Tu smo mno-
go pješačili do vidikovca i edukativnog centra, ali vrijedilo je.

Na tim izletima imali smo slobodan program, ali i obaveze
da npr. pronađemo neke znamenitosti i napravimo sliku o njoj
kao dokaz.

Svakodnevno smo išli na plažu i uživali u ljepotama Jadrana.
Za vrijeme odmora iskoristili smo priliku da se međusobno
upoznamo i sklopimo nova prijateljstva. Poslije večere igrali
smo nogomet s mještanima, a tko nije igrao, navijao je i družio
se s ostalom djecom. To je po mom mišljenju najbolji način
da se upoznamo sa stanovnicima Vlašića. Svaki put rado se
vraćam i ne bih propustila ni jednu priliku da odem na Pag.

Lilla Bendjeskov

Tamburaški kamp Tamburaškog sastava „Stoboš“

Tamburaški sastav „Stoboš“ iz Velike Kaniže od 28. srpnja do 2. kolovoza održao je svoj prvi Tamburaški kamp u Keresturu u kojem je sudjelovalo 27 tamburaša iz cijele pomurske regije. Cilj kampa bio je okupiti mlade tamburaše iz regije, vježbati tamburu, družiti se i u budućnosti okupiti jedan zajednički pomurski tamburaški orkestar. Voditelji kampa bili su Ákos Havasi, voditelj keresturskih tamburaša, Bálint Horváth, učitelj tambure, i Erik Hegedüs, voditelj serdahelskih tamburaša. Tijekom tjedna sudionici su vježbali sviranje u četiri skupine, učili poglavito hrvatske narodne pjesme, a posljednjeg dana održan je koncert za roditelje i druge zainteresirane.

Prošla su gotovo dva desetljeća otkako je Hrvatska samouprava Velike Kaniže pokrenula poučavanje tambure. Iz te je inicijative zapravo postupno stasao i Tamburaški sastav „Stoboš“, jedan od najomiljenijih tamburaških sastava pomurske regije. Polaznici su tad bili osnovnoškolci, danas su već svi odrasli, a žice tambure još i danas često trzaju u njihovim rukama. Ogromna je vrijednost to da čak trojica članova poučavaju i mlade tamburaše u regiji.

Bálint Horváth postao je profesor glazbe i tambure i, osim što po profesiji poučava tamburu, u svoje slobodno vrijeme pomaže mladim pomurskim tamburašima te vodi kaniški Tamburaški sastav „Mužikaj“ iako živi u Budimpešti. Ákos Havasi već je utemeljio obitelj i živi u Keresturu, gdje poučava mlade tamburaše. Erik Hegedüs živi u Serdahelu

Sudionici kampa

vatskim regijama. Za njih su ti kampovi bili velik doživljaj i mnogo su napredovali, pa su upravo zbog toga smatrali korisnim da organiziraju nešto slično. Među budućim je planovima i jedan tamburaški orkestar od svih pomurskih tamburaša.

buraša iz toga mjesta, ali bilo ih je i iz ostalih pomurskih naselja.

Najstariji tamburaši (studenti i srednjoškolci) vježbali su pet do šest sati svaki dan, malo mlađi tri do četiri sata, a najmlađi jedan ili dva sata. Uz vježbanje tambure bilo je i drugih sadržaja, sportskih programa, zatim biciklistički izlet, ručne radionice, zajedničko kuhanje i druge aktivnosti. Posljednjega dana održan je jednosatni koncert za roditelje i druge zainteresirane.

Student Bálint Tóth počeo je svirati tamburu u serdahelskoj osnovnoj školi, a zatim je nastavio i u tamburaškom sastavu Hrvatske samouprave Serdahela. Budući da studira u Pečuhu, uključio se i u Panonski tamburaški orkestar. „Tambure nikad dosta. Ako imam vremena, uključim se u sviranje tambure. Kamp je bio jako dobar, mnogo smo se družili, vježbali, učili nove pjesme i doista bih se veselio kad bismo uspjeli u što većem broju svirati i razvijati se“, rekao je Bálint na kraju kampa.

Posljednjega dana na dvorištu župnog dvora održan je vrlo kvalitetan koncert koji je publika nagradila velikim pljeskom. Na koncertu je svaka skupina predstavila naučene pjesme i skladbe: mnoštvo pomurskih pučkih pjesama, razna kola iz hrvatskih regija, dalmatinske pjesme, makedonska kola i čardaš... Roditelji su bili neizmjereno zahvalni mladim organizatorima kad su vidjeli koliko su tamburaši napredovali odnosno kad su vidjeli da su postali jedna složna zajednica.

Beta

Najmlađi

i voditelj je serdahelskog Tamburaškog sastava „Pomurske žice“. Budući da su članovi TS-a „Stoboš“ i voditelji pojedinih tamburaških sastava u pomurskoj regiji, smatrali su dobrom idejom da okupe zainteresirane pomurske tamburaše u jedan kamp radi druženja, zajedničkog vježbanja, širenja hrvatske tamburaške glazbe. Tamburaši iz Tamburaškog sastava „Stoboš“ uspjeli su se razvijati u mnogim kampovima – neki od njih bili su i u Školi folkloru i tambure u matičnoj domovini, a više puta bili su i u kampovima u hr-

Na tamburaški kamp mogli su se prijaviti svi koji su negdje već učili svirati tamburu, a i oni koji to još nisu nikad probali. Njih je poučavao učitelj Bálint Horváth. Ákos Havasi tijekom školske godine poučava tamburu u mjesnoj osnovnoj školi u Keresturu i smatra da je vrijedno tamburašku glazbu promovirati među mladim naraštajima jer je sviranje glazbe poseban osjećaj. Glazba povezuje mlade naraštaje s njihovim korijenima. Kamp je smješten u Kerestur. Naime, u ovogodišnjem kampu bilo je najviše tam-

VLAŠIĆI – TREĆI KAMP

Održan je 3. kamp hrvatskog jezika u Vlašićima na otoku Pagu. Odvijao se od 30. lipnja do 6. srpnja. Kamp je okupio učenike iz srednjih škola iz Budimpešte, Mohača, Kalače, Pečuha. Njima su se priključili i učenici koji su završili 8. razred osnovne škole u Baji ili Tukulji te žele nastaviti učenje hrvatskog jezika u nekim našim ustanovama. Učenike su pratili i o sadržajnim programima tijekom kampa brinuli nastavnici Attila Vincer, Judita Poljak, Anita Erdelji Jandrok i Angela Šokac Marković te koordinatorka Eva Muić.

Poslije dugog i zamornog putovanja dočekali su nas ljubazni domaćini, prekrasno vrijeme, divno plavo more, mirisi Mediterana. Brzo smo zaboravili umor i puni iščekivanja počeli smo se pripremati za otvorenje kampa. Prihvatili smo kućni red, dobili sve potrebne informacije i obavijesti, oblikovali radne skupine, upoznali se i družili. Prvi dan protekao je provjeravanjem znanja hrvatskog jezika s odlukom da ćemo ga usavršavati na jezičnim vježbama te svakodnevnom komunikacijom i zadacima koje smo učenicima podijelili za izlete. Svaka je skupina trebala pripremiti prezentaciju za jedan izlet (npr. Nacionalni park Paklenica, gradovi Zadar, Nin i Pag) te je zatim predstaviti pred cijelim kampom kako bi se u ulozivi vodiča najuspješnije ostvarili na licu mjesta. Nastavnica Anita za drugi dan pripremila

je kviz uz koji smo upoznali naselje Vlašići. Učenici su obilazili naselje te su s pomoću dobivenih fotografija razgledali cijelo selo te razgovarali s mještanima koji su im pomogli da osvoje pobjedničke bodove. Plaža, kupanje, sunčanje i vesele igre u moru bili su dio svakodnevice. Uživali smo u svakom nezaboravnom trenutku. Slobodno vrijeme nakon večere proteklo je u učenju narodnih plesova iz Bačke i Baranje uz stručno vodstvo nastavnice Judite, sa sportskim aktivnostima i natjecanjima koje je sastavio

nastavnik Attila te slušanje glazbe i pjesmi. Neke su aktivnosti nagrađene pri zatvaranju kampa te su najvještiji primili skromne darove za postignute rezultate. Šest je dana skoro neprimjetno odletjelo, ali ne i bez traga. Obogaćeni prelijepim doživljajima upoznali smo kulturnu i povijesnu baštinu matične domovine, usavršili znanje hrvatskog jezika, stekli nove prijatelje i bezbroj uspomena. Hvala našim nastavnicima na uloženom trudu, Evi Muić na organizacijskim poslovima, a ne u posljednjem redu i na financijskoj

I. mjesto – KAHOOT!

Anna Ágnes Cudina i
Kyra Anna Kristóf

II. mjesto – KAHOOT!

Lilla Bengyeszkov i
Radmila Jasminka Tábori

III. mjesto – KAHOOT!

Boglárka Benkovics i
Lara Mihalea Pri

I. mjesto – Nađi sliku u Vlašićima i napravi selfić

Grupa Pobjednici
Nimród Zsombor Nyilas,
Šime Cudina, Dóra Zsuzsanna Góher,
Zoé Hegedűs-Szabó i Laura Horvat

Najboljem stručnom vodiču u NP-u „Paklenica“

Nimród Zsombor Nyilas
Radmila Jasminka Tábori

potpori Fondu „Gábor Bethlen“, Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske te Hrvatskoj državnoj samoupravi.

Uime sudionika
Angela Šokac Marković

Preuzete vjerodajnice

Novoizabrani zastupnici Hrvatske samouprave Zalske županije još početkom ljeta preuzeli su vjerodajnice u Uredu Skupštine Samouprave Zalske županije u Jegerseku. Na izborima održanim 9. lipnja listu Hrvatske samouprave Zalske županije postavila je Udruga Hrvati – Horvátok. U županijskom hrvatskom registru s pravom glasa bila su 1643 glasača, a 1244 glasača pristupila su izborima. Važećih glasova bilo je 1068, a nevažećih 156. S liste s osam imena prvih sedam bit će budući zastupnici Hrvatske samouprave Zalske županije: Anna Mária Kóvágó Kovácsné, József Árpádné Vargovics, Zoltán Kapuvári, Gábor György, Attiláné Lengyel, Tímea Hederics Háriné, Mártonné Hederics.

Beta

Budući zastupnici Hrvatske samouprave Zalske županije (jedan od njih bio je odsutan)

BAJA/LABIN – Predstavnici Hrvatske samouprave Baje od 15. do 18. kolovoza boravili su u prijateljskom gradu Labinu u Hrvatskoj. Predsjednica samouprave Angela Šokac Marković i ravnatelj osnovne škole u Vancagi Antun Gugan bili su na svečanosti u povodu Dana Grada Labina te 16. kolovoza nazočili svečanoj sjednici Gradskog vijeća na novootvorenom Spomen-prostoru rudaru i rudaru borcu. Kako nam je uz ostalo kazala Angela Šokac Marković, dogovoren je i uzvratni posjet predstavnika Labina u Baju ove jeseni, najvjerojatnije nakon osnivačke sjednice novoizabranog gradskog vijeća, kad će se usuglasiti plan suradnje dvaju gradova za sljedeće razdoblje. Ovih je dana u Baji boravio i gradonačelnik drugog prijateljskog grada, Biograda na Moru. Gradonačelnik Ivan Knez sa svojim domaćinima u Baji i Pečuhu razgovarao je o pozivu KUD-a „Tanac” iz Pečuha i bajskog KUD-a „Bunjevačka zlatna grana” na gostovanje u Biogradu na Moru.

S. B.

Foto: Facebook – Grad Labin

POZIVNICA

Hrvatska samouprava Staroga Budima – Bekašmedera poziva Vas i Vašu obitelj

na predstavljanje knjige

Uloga Hrvata u Starom Budimu i u ujedinjenju grada

Povijesne uloge, identiteti i asimilacija

i na JAVNU TRIBINU 2024. godine,
na evaluaciju našeg petogodišnjeg ciklusa

Knjigu predstavljaju:

povjesničar, stručni i jezični lektor **Dr. Dinko Šokčević**,
povjesničar i muzeolog, autor **Péter Horváth**

Tumač:

prevoditeljica knjige **Klara Bende Jenjik**

Program će se održati: 13. rujna 2024. godine, u petak, od 15 do 18 sati
Mjesto: Muzej tekstila Goldberger, 1036 Stari Budim, Ulica Lajos 136-138.

Molimo Vas, potvrdite svoj dolazak što prije!
obudaihrvatok@gmail.com / 06 20 362 9080

Sudionici će prilikom predstavljanja dobiti primjerak knjige.

MOHAČ – Orkestar „Glasovi” 23. kolovoza ove godine održao je rođendanski bal u povodu obilježavanja 5. godišnjice postojanja. Priredba je održana u velikoj dvorani Osnovne umjetničke škole Lajosa Schneidera. Gostovao je poznati Asterix Live Music Band.